

СТРАТЕГІЯ ВІДРОДЖЕННЯ СКОТАРСТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ЗАПРОВАДЖЕННІ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

*Г. П. Мартинюк,
к.е.н., асистент кафедри фінансів і кредиту
М. А. Мартинюк,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту
інвестиційної діяльності*

Постановка проблеми. Скотарство провідна галузь тваринництва з огляду на її здатність ефективно використовувати природо-кліматичні, біологічні та трудові ресурси. Продукція скотарства (її вартість, стандартизована якість та безпека) формують сильні конкурентні позиції сільськогосподарських товаровиробників на ринках. Проте сучасний стан розвитку скотарства характеризується низькою продуктивністю тварин, недостатньою кормовою базою, скороченням поголів'я ВРХ, зменшенням обсягів виробництва молока та м'яса. Відкритими залишаються проблеми оновлення засобів виробництва, інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку галузі, створення умов для виробництва безпечної та якісної продукції. У зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію між Україною та ЄС постала необхідність формування стратегії відродження скотарства в сільськогосподарських підприємствах.

Аналіз останніх досліджень. Концептуальні засади розвитку аграрного сектора економіки знайшли відображення у працях багатьох відомих вітчизняних економістів-аграрників, зокрема А. Малиновського, М. Маліка, П. Березівського, М. Бойка, М. Ільчука, П. Канінського, О. Мазуренко, В. Микитюка, М. Місюка, М. Пархомця, В. Ситника, І. Топіхи, В. Топіхи, О. Шпичака, В. Шукаловича та ін.

Результати досліджень. У зв'язку з впровадженням зони вільної торгівлі між Україною та ЄС створює низку проблем для вітчизняних товаровиробників продукції скотарства. Позитивними аспектами інтеграції є вільний доступ вітчизняної продукції скотарства на європейські сільськогосподарські ринки; обмін новітніми технологіями по виробництву продукції скотарства; ріст валютних надходжень. Поряд з позитивними аспектами перед аграрним сектором, в тому числі і перед галуззю скотарства, постають певні загрози. Вони пов'язані з економічними ризиками: низька якість та безпечність молочних та

м'ясних продуктів, що істотно обмежує експортні можливості національних товаровиробників; зростанням обсягів імпортованої молока та м'яса на вітчизняний ринок; висока собівартість вітчизняної продукції, що знижує її конкурентоспроможність.

Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС створює передумови для рівності прав та зобов'язань суб'єктів європейських ринків м'яса та молока і, по суті, означає припинення їх дискримінації на зовнішніх ринках. Наразі, вітчизняні підприємства, маючи багатий природно-ресурсний, біологічний та трудовий потенціал порівняно із європейськими країнами, займають досить низькі позиції як за продуктивністю худоби, обсягами виробництва продукції так і за рентабельністю виробництва.

Реалізація потенціалу сільськогосподарських підприємств багато в чому залежить від: рівня відповідності вітчизняної продукції міжнародним стандартам (необхідно впроваджувати на підприємствах міжнародні системи менеджменту безпечності та якості продукції; посилити діагностичну спроможність ветеринарних та карантинних лабораторій шляхом оснащення їх сучасним лабораторним устаткуванням; продовжувати роботу щодо проведення міжнародної сертифікації та акредитації лабораторій відповідно вимог); створення умов для підвищення конкурентоспроможності (застосування сучасних технологій виробництва продукції, залучення інвестицій); застосування дозволених заходів захисту внутрішнього ринку (активізація роботи в сфері стандартизації, сертифікації шляхом впровадження технічних регламентів і стандартів, а також застосування ветеринарних, санітарних та фіто-санітарних заходів)[4].

Особливу увагу в сучасних умовах господарювання з метою виробництва якісної і безпечної молочної продукції, яка відповідатиме умовам європейського співтовариства, потрібно приділяти наступним критеріям:

- базова частка білка на рівні 3,2%;
- базова частка жиру на рівні 3,6%;
- бактеріальна забрудненість до 100 тис/см;
- кількість соматичних клітин до 400 тис/см, тощо [5].

Нині сільськогосподарські підприємства виробляють молоко користуючись стандартами якості які не відповідають стандартам ЄС. Низька якість сировини значно ускладнює виробництво конкурентоспроможної молочної продукції та звужує асортимент. На нашу думку, членство України в СОТ та створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС повинно стати потужним стимулом відродження галузі скотарства саме в сільськогосподарських підприємствах які спроможні підвищити якість та безпечність продукції.

В. Микитюк в своїх наукових доробках стверджує, що відродження галузі скотарства – це збалансований соціо-еколого-економічний розвиток галузі скотарства, який проявляється у поступальному прирості обсягів виробництва та задоволенні потреб споживачів у безпечній та якісній продукції скотарства [3, с. 36].

Питання відродження в аграрному секторі знайшли своє відображення у працях П. Гайдуцького та М. Лобоса. Вчені зазначають, що лише за умови використання свігових сучасних науково-технологічних досягнень у поєднанні з новітньою організаційно-технологічною політикою можливе відродження аграрного виробництва. Вони акцентують увагу на тому, що цей процес необхідно здійснювати з урахуванням вимог ринкової економіки враховуючи особливості соціально-економічних відносин в Україні [1, с. 3].

Ефективне відродження скотарства в сільськогосподарських підприємствах забезпечується через визначення основних завдань в розрізі конкретних періодів: короткостроковому, середньостроковому та довгостроковому (табл. 1).

Таблиця 1

Стратегія відродження скотарства сільськогосподарських підприємств при запровадженні зони вільної торгівлі між Україною та ЄС

Період	Завдання	Цілі
Короткостроковий	Вжиття антикризових заходів	Оцінка слабких сторін та визначення існуючого потенціалу галузі скотарства
		Розробка цілей та завдань, необхідних для здійснення поставленої мети
		Науково-нормативне забезпечення процесу відродження галузі скотарства
Середньостроковий	Забезпечення поступального розвитку	Виробництво продукції скотарства відповідно стандартам якості та безпеки країн ЄС
		Сертифікації шляхом впровадження технічних регламентів і стандартів
		Використання нормованих ветеринарних, санітарних та фіто-санітарних заходів
Довгостроковий	Формування стратегічних орієнтирів	Практичне застосування інноваційних розробок у технологічних процесах виробництва продукції скотарства
		Вихід на якісно новий рівень виробництва
		Відродження галузі скотарства

Джерело: власні дослідження.

Отже відродження необхідно розглядати як структурно складну динамічну систему функціонування якої з самого початку і до завершення підпорядковується інтересам досягнення якомога ефективнішого одержання проміжних і кінцевих результатів. [2, с. 3].

Висновки. Стратегія відродження скотарства сільськогосподарських підприємств являє собою комплекс теоретичних, науково-практичних та організаційно-економічних заходів спрямованих на забезпечення ефективного конкурентоспроможного функціонування галузі в умовах запровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Таким чином, важливого значення у процесі відродження скотарства набуває врахування екологічних факторів виробництва продукції скотарства з відповідним контролем за дотриманням екологічних норм ведення господарської діяльності.

Список використаних джерел

1. Гайдуцький П. І. Відродження МТС Організація машинно-технологічних станцій в ринкових умовах / П. І. Гайдуцький, М. Г. Лобас. – К., 1997. – 508 с.
2. Малиновський А. С. Системне відродження сільських територій в регіоні радіаційного забруднення: монографія / А. С. Малиновський. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 604 с.
3. Микитюк В. М. Відродження галузі скотарства в умовах ринкових трансформацій: монографія / В. М. Микитюк/ – Житомир: Вид-во «Житомирський національний агроєкологічний університет» 2012. – 508с.
4. Інформаційно-аналітична довідка про вплив наслідків членства України у СОТ на розвиток внутрішнього ринку та прогноз розвитку внутрішнього ринку України у зв'язку із реалізацією Угоди про створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://asyan.org/potra/До+п.+1+порядку+денногоа/main.html>.

5. Адаптація виробників молока в Україні до Європейських вимог [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/search?hl=uk&source=hp&biw=&bih=&q>